

ikke tage noget fra den glæde, som bogen utvivlsomt må have vakt i de to Hadsherred-sogne, for selv om indholdet i og for sig er traditionelt nok – med oldtid, kirker, skoler, administration, gårde, fattigvæsen, landbrug osv., så er alt dette alligevel anskuet på en måde, så livet og dagligdagen bag det hele kommer med, og ikke nok med det – det er også bestandig sat ind i en rigshistorisk sammenhæng. Til rigshistorien hører vel også Niels Blicher, landøkonomen, og digtersønnen St. St. Blicher, der – naturligt for en Randlevhistorie – vies et særligt kapitel. Det er også prisværdigt, at fortælleren har haft mod til at gå helt op til kommunesammenlægningen i 1970, da de to sogne kom under Odder storkommune. Hensynet til de nulevende har nok gjort behandlingen af de 25 år efter 2. verdenskrig lidt skitse-mæssig; men det store tidehverv afmales alligevel i ind imellem helt poetiske billeder.

Bogens tekst er fortræffeligt suppleret med masser af illustrationer, gamle og nye – de sidste i de fleste tilfælde optaget til den – og med fyldige billedtekster. I enkelte tilfælde har forfatteren fundet det nødvendigt at illustrere noget, som han ikke har kunnet finde lokal dækning for, og han er da gået uden for sine sogne – uden at *det* på nogen måde virker forstyrrende. Et veloplysende personregister, en kildefortegnelse og herreds- og sognekort afrunder bogen, der også i typografisk henseende præsenterer sig smukt. I kildefortegnelsen mangler desværre trykkeår for de fleste bøger; det er generende, hvis interesserede vil rekvirere dem fra et af de videnskabelige biblioteker.

Finn H. Lauridsen

Esbern Jespersen: *Hedens Børn*. (Poul Kristensen, Herning, 1975). 175 s.

Den hede, Esbern Jespersen hentyder til i sin titel, er Bostrup Hede syd for Jebjerg i Salling. Personkredsen og miljøet har

han første gang præsenteret i festskriftet til H. P. Hansen, Herning, fra 1949, og 1954 udsendte han på Fremad en mere detaljeret skildring. Det er denne, der med visse tilføjelser og nu med illustrationer er blevet genudsendt. Bogen er lidt svær at placere. Den har en historisk kerne i Jespersens egen familie, man møder Jeppe Aakjær, Esper Andersen, Carl Hansen Vinde, Helge Hostrup, Albinus Jensen m.fl.; men hvor historien holder op, og fiktionen begynder, er ikke til at afgøre. Det antydes, at visse personer er sammensat af flere, og det siges rent ud, at Jespersen ikke selv er en Fjaldsøn (fjald = ødemark er navnet på »hovedfamilien«). Det er en skam, for det kunne han godt have været tjent med, og det er da også et spørgsmål, om man skal tro det. Tidsbilledet er fantastisk godt truffet; det er næppe gjort bedre. Stilen ligner de gamle bønder selv: nøgtern og uden de store følelser – men med så meget mere bagved for den, som kan fornemme det.

Mod bogens slutning undrer Dorthe Fjald sig over, at manden Ole ikke er kommet med i Kongenshus Mindepark. »Vi kan ikke alle lakkes på enden«, svarer sønnen Ebbe, der er lærer. Ole Fjald har fået det smukkeste minde i denne bog, og man kan kun ærgre sig over, at han ikke hed Jespersen, og at sønnen ikke i stedet for Ebbe hed Esbern. Eller gjorde de det alligevel?

Finn H. Lauridsen

Vald. Andersen: *Hald Hovedgård 1435–1975. Niels Bugges borg. Slot og len. Kulturcenter*. (Poul Kristensens Forlag, Herning, 1977). 313 s.

Få danske herregårde har vel som Hald en duft af dramatisk-romantisk fortid over sig: Niels Bugge, biskop Jørgen Friis, de Limaerne (Jøderne på Hald), Gregers Daa, Frederik Schinkel, Ove Høegh-Guldberg og Krabberne – navne af større og mindre betydning i Dan-